

Олена Кольцова
Міжнародний гуманітарний університет

ЕМОЦІЙНИЙ КОНЦЕПТ ‘ЗНЕВАГА / CONTEMPT’ НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ

У роботі подано визначення емоції як об’єкта вивчення психолінгвістики. Сформовано поняттєвий складник емоційного концепту ‘зневага / Contempt’. Описано ідеографічну структуру емоційного концепту ‘зневага / Contempt’ на матеріалі англійської фразеології.

Ключові слова: емоція, емоційний концепт, ‘зневага / Contempt’.

The paper presents a definition of emotion as an object of study in psycholinguistics. The conceptual component of the emotional concept ‘Contempt’ is formed. The ideographic structure of the emotional concept ‘Contempt’ is described on the basis of English phraseology.

Keywords: emotion, emotional concept, ‘Contempt’.

Емоції є предметом наукових зацікавлень багатьох сучасних психологів, лінгвістів, соціологів, конфліктологів та інших представників гуманітарних наук. Для нашого дослідження визначальною й відправною є дефініція емоцій з позиції психолінгвістики: емоції — це психічні стани людини, у яких реалізується безпосереднє ситуативне переживання (задоволення, радість, страх) особистістю значущості явищ і ситуацій, що діють на неї, задоволення чи незадоволення її актуальних потреб. В емоціях проявляється позитивне або негативне ставлення особистості до певних об’єктів, сфер діяльності, до самої себе, інших людей. Емоційне життя людини наповнене різно-

манітним змістом і виражає оцінні ставлення до: а) конкретних умов, що сприяють або перешкоджають здійсненню діяльності (наприклад, страх, гнів тощо); б) конкретних досягнень у діяльності й поведінці (наприклад, радість, жаль, смуток тощо); в) ситуацій, що склалися, або можливих. Характер і динаміка емоцій визначаються як об'єктивними подіями, так і переживаннями, з яких вони розвиваються (так, з кохання може розвинутиися гордість за кохану людину, засмучення через її невдачі тощо) [2, с. 96]. У статті під емоцією розуміємо «первинне, засноване на перцептивних уявленнях психічне переживання людини, що є психологічно універсальним і найбільш релевантним культурним феноменом для того чи того етносу» (за визначенням Жанни Краснобаєвої-Чорної [1, с. 321]). Актуальною наразі є проблема вербалізації емоцій за допомогою різноманітного мовного матеріалу — зокрема, емоційного концепту 'зневага / Contempt' на матеріалі англійської фразеології.

Поняттєвий складник ЕК 'зневага / Contempt' формують такі дефініції: 1) сильне почуття неприязні та неповаги до когось або чогось (Cambridge Dictionary); 2) якщо ви зневажаєте когось або щось, ви не поважаєте їх або вважаєте їх неважливими (Collins English Dictionary); 3) відчуття, що хтось або щось не є важливим і не заслуговує на повагу (Longman Dictionary of Contemporary English). Зазначений ЕК нараховує 70 ФО:

- *come the acid* 'be unpleasant or offensive; speak in a caustic or sarcastic manner';
- *keep someone or something at arm's length* 'avoid intimacy or close contact with someone or something';
- *cast (or cut) someone* 'abandon or isolate someone';
- *give yourself airs* 'act pretentiously or snobbishly';
- *run amok* 'behave uncontrollably and disruptively';
- *get the better of* 'win an advantage over someone; defeat or outwit someone';

- *big deal* 'used as an ironic exclamation to indicate that you do not think something is as important or impressive as another person has suggested';
- *give someone the big e* 'reject someone, typically in an insensitive or dismissive way';
- *talk big* 'talk confidently or boastfully';
- *flip someone the bird* 'stick your middle finger up at someone as a sign of contempt or anger';
- *as bold as brass* 'confident to the point of impudence';
- *close to (or near) the bone* 'penetrating and accurate to the point of causing hurt or discomfort; likely to cause offence because near the limit of decency';
- *point the bone at* 'betray someone; cause someone's downfall';
- *put the boot in* 'treat someone brutally, especially when they are vulnerable';
- *box clever* 'act so as to outwit someone';
- *brass neck* 'cheek or effrontery';
- *the best (or greatest) thing since sliced bread* 'a notable new idea, person, or thing (used to express real or ironic appreciation)';
- *cast your bread upon the waters* 'do good without expecting gratitude or immediate reward';
- *give someone a break* 'stop putting pressure on someone about something';
- *hold no brief for* 'not support or argue in favour of';
- *burst someone's bubble* 'shatter someone's illusions about something or destroy their sense of well-being';
- *let bygones be bygones* 'forgive and forget past offences or causes of conflict';
- *don't call us, we'll call you* 'used as a dismissive way of saying that someone has not been successful in an audition or job application';
- *if the cap fits, wear it* 'used as a way of suggesting that someone should accept a generalized remark or criticism as applying to themselves';

- *not care two straws* 'care little or not at all';
- *carrot and stick* 'the promise of reward combined with the threat of force or punishment';
- *be on (or get off) someone's case* 'start (or stop) criticizing or hounding someone';
- *cast something in someone's teeth* 'reject defiantly or refer reproachfully to a person's previous action or statement';
- *nough to make a cat laugh* 'extremely ridiculous or ironic';
- *put the cat among the pigeons* 'say or do something that is likely to cause trouble or controversy';
- *when the cat's away, the mice will play* 'people will naturally take advantage of the absence of someone in authority to do as they like';
- *throw caution to the wind (or winds)* 'act in a completely reckless manner';
- *without ceremony* 'without preamble or politeness';
- *check someone or something skeef* 'give someone or something a dirty look; look askance at someone or something';
- *a chip on your shoulder* 'a strong and usually long-standing inclination to feel resentful or aggrieved, often about a particular thing; a sense of inferiority characterized by a quickness to take offence';
- *bust someone's chops* 'nag or criticize someone';
- *chop logic* 'argue in a tiresomely pedantic way; quibble';
- *too clever by half* 'annoyingly proud of your intelligence or skill';
- *leave someone cold* 'fail to interest or excite someone';
- *hold someone or something in contempt* 'consider someone or something to be unworthy of respect or attention';
- *cool as a cucumber* 'perfectly cool or self-possessed';
- *have the courage of your convictions* 'act on your beliefs despite danger or disapproval';
- *crazy like a fox* 'very cunning or shrewd';
- *credit where credit is due* 'praise should be given when it is deserved, even when you are reluctant to give it';

- *crowd the mourners* 'exert undue pressure on someone';
- *not your cup of tea* 'not what you like or are interested in';
- *big deal!* 'used to express contempt for something regarded as impressive or important by another person';
- *treat someone like dirt* 'treat someone contemptuously or unfairly';
- *no fair* 'unfair (often used in or as a petulant protestation)';
- *give someone the finger* 'make a gesture with the middle finger raised as an obscene sign of contempt';
- *force someone's hand* 'make someone act prematurely or do something they dislike';
- *give someone the gears* 'harass or pester someone';
- *not give a damn (or hoot)* 'not care at all';
- *give someone the glad hand* 'offer someone a warm and hearty, but often insincere, greeting or welcome';
- *take something in good part* 'not be offended by something';
- *green with envy* 'very envious or jealous';
- *the green-eyed monster* 'jealousy';
- *grody to the max* 'unspeakably awful';
- *not care (or give) a hang* 'not care at all';
- *do someone's head in* 'cause someone to feel annoyed, confused, or frustrated';
- *set (or rock) someone back on their heels* 'astonish or discomfit someone';
- *not care (or give) a hoot (or two hoots)* 'not care at all';
- *a kick in the teeth* 'a grave setback or disappointment, especially one seen as a betrayal';
- *like a monkey on a stick* 'restless and agitated';
- *on the nose* 'distasteful; offensive';
- *turn up your nose at* 'show distaste or contempt for something';
- *make sheep's eyes at someone* 'look at someone in a foolishly amorous way';
- *set someone's teeth on edge* 'cause someone to feel intense discomfort or irritation';

- *get on someone's wick* 'annoy someone';
- *take the wind out of someone's sails* 'frustrate a person by unexpectedly anticipating an action or remark'.

Таким чином, емоція зневаги, репрезентована ФО зазначеного ЕК, являє собою виключно свідоме, часто чітко продумане, сплановане, прогнозоване негативне ставлення до інших (варіюване у своєму прояві від байдужості до жорстокості — психічної, фізичної).

Список використаних джерел

1. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Емотивна картина світу в українській фраземіці: аксіологічний вимір фундаментальних емоцій людини. *Studia Slavica*. 2018. № 63/2. Рр. 321–332.
2. Шагар В. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків : Прапор, 2007. 640 с.